

10

miti čisté, zmyté hrnky,
mysy, talíře, okřínky,
touz poklidnost i při jiných
miti naučení domovních.

15

Těz také sama při sobě
mívej šetrnost, radím tobě,
hlavu hladkou, přičesanou,
tvář umytou, nezkalenou,
čertoch bílý i rukávec,
zapnutá nádra, střevíce,
nehty rukou obřezané
i nohy neumazané

20

a ovšem umyté ruce,
těz z nosu nekapěj v hrnce.
Kterěz těch mravů nemají,
po tomť šlundřice poznají.
Měj téz čínové konvice
v čistotě i medenice,
přesličkou pěkně vydrhuj,
pískem neskřtej, nehuntuj,
Nerozumně bez šetrnosti
nadělají kazův dosti,
když v ně co krávy vléhají,
mnoho v svých nšetrných rukou
hrnců i nádob potlukou,
nevážíc, že vše penížeck
platí ten nejmenší hrnek.
Poklid zjeví hospodynku,
nešvara ukáže svínku.

25

Cožt dadi péci, variti,
hled čistotně učiniti.
Vše nejprv omej neb přebř,
nečistě odvrz neb odřez,
at vše jest dobře spraveno,
upěčeno, uvareno
a lidě pozivou k zdravi
i žádny se tím nestrávi.

30

Ráno před starsími vstati,
předkem Bohu děkovati,
potom oheň roznititi,
kdež potřebi zatopiti,
umesti v domě v světnici,
stul umyti i lavici,
kdež potřebi, pokliditi,
všecko čistotně zpravit,

35

ne vzdycky v tom čas trávit,
ale pilně rozvážiti
svého života krátký čas
a jak se mnoho učít máš . . .

40

ne vzdycky v tom čas trávit,
ale pilně rozvážiti
svého života krátký čas
a jak se mnoho učít máš . . .

45

ne vzdycky v tom čas trávit,
ale pilně rozvážiti
svého života krátký čas
a jak se mnoho učít máš . . .

45

ne vzdycky v tom čas trávit,
ale pilně rozvážiti
svého života krátký čas
a jak se mnoho učít máš . . .

250

ne vzdycky v tom čas trávit,
ale pilně rozvážiti
svého života krátký čas
a jak se mnoho učít máš . . .

44. ZE ŠTURMOVÝCH MRAVŮ PRO PANNY

A DĚVEČKY

*

Adam Sturm z Hranic († 1565) učiteloval zprvu na bratrské škole v Litomyšli. Roku 1555 jako vdovec potvrzen na kněžství. Stal se členem bratrské zpěvníkové komise a do kanonikálu šamotulského přijato 38 jeho písní. Mravouku pro bratrská děvčátka složil, aby nahradil svým dcerkám mateřskou výchovu. Zemřel jako správce sboru v Lipniku. Jeho mravouka byla v dochovaných exemplářích vždy přidavkem díla Strojova jako *Přidavek Mravů pro slečehné panny a děvččky, kteréž někdy uzácné paně Adam starší Sturm z Hranic dcerkám svým byl sepsal a ydal*. Vyšla z tize tiskárny a v témž roce jako Mravy Strojovy. Má 14 listů. Český exulantický vydavatel Václav Kleych ji pojal celou jako zvláštní kapitolu do svého dílka, vydaného v Zitavě r. 1720: *Korunka aneb vlněk panenský*. V druhé polovině však Sturmovy Mravy přeskupil a přidal k nim ještě Summu. Obsahuje pravidla charakteru a chování bratrské dívky, mladá Sestry. Týká se jen výchovy v domácnosti a pro domácnost. O vzdělávání dívek mimo domov, pomoci soudčích Sester, jak existovalo na příklad ve sboru ivancickém (viz zde č. 41), se nezmínuje. (O vyučování dívek v Jednotě přináší doklady A. Cisarova-Kolářova v knize *Žena v Jednotě bratrské*, Praha 1942, str. 150—154). Zaciná vztahem k Bohu a k rodičům. Mlada Sestra se měla zaučovat v poklizení, šetrném vaření, péči o děti a o dobytek. Měla dbát čistoty svého zevnějšku i přibývku. K dobrým vlastnostem, od ní požadovaným, patřila pravdomluvnost a ochota přiznat se k vině a snesti i kažen, málo řeči a málo smíchu. V soukromí a ve sboru měla sloužit také zpěvem. Mravouka radi dívec, jak si má počínati, zamýšlí-li se provdati. Tanec byl pro ni „dábilv humnec“ (čihadlo). Nesměla se lícit ani nosit vyzývavé módní šaty.